

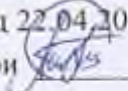
**Кременецька обласна гуманітарно-педагогічна академія
ім. Тараса Шевченка
Кафедра психології і соціальної роботи**

ПРОГРАМА

**фахового вступного випробування для здобуття першого
(бакалаврського) рівня вищої освіти на основі бакалавра,
магістра, (ОКР спеціаліст) за спеціальністю С4 Психологія
(денна, заочна форми навчання)**

СХВАЛЕНО

на засіданні кафедри
психології і соціальної роботи
Протокол № 8 від 22.04.2025 р.
Завідувач кафедри Т. Новак

Кременець, 2025

Розглянуто і схвалено на засіданні кафедри психології і соціальної роботи (Протокол № 8 від 22.04.25 р.)

Укладачі: **Новак Т.В.** – кандидат педагогічних наук, доцент кафедри психології і соціальної роботи

1. Загальні положення

Програма фахового вступного випробування з психології складена для абітурієнтів, які вступають на навчання для здобуття першого (бакалаврського) рівня вищої освіти на основі бакалавра, магістра, (ОКР спеціаліст), галузі знань: С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини, спеціальності С4 Психологія.

Мета фахового вступного випробування полягає у діагностиці рівня теоретичних знань, практичних умінь та навичок абітурієнтів, необхідних для опанування нормативних і вибіркових освітніх компонент за освітньою програмою «Психологія» першого (бакалаврського) рівня вищої освіти.

Форма фахового вступного випробування: вступне випробування проводиться *у тестовій формі*.

Тривалість фахового вступного випробування не повинна перевищувати 1,5 години для кожної особи та може бути проведена у груповій формі при обов'язковій наявності індивідуального набору тестових завдань та бланку відповіді.

Результат фахового вступного випробування оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів. Оцінювання знань з фахового вступного випробування здійснюється за критеріями «рекомендовано» (оцінюється за шкалою від 100 до 200 балів) або «не рекомендовано» (оцінюється за шкалою від 0 до 99 балів).

Під час проведення вступного випробування не допускається користування електронними приладами, підручниками, навчальними посібниками та іншими матеріалами, якщо це не передбачено рішенням Приймальної комісії. У разі використання абітурієнтом під час вступного випробування сторонніх джерел інформації (у тому числі підказки) він відсторонюється від участі у випробуваннях, про що складається акт.

Абітурієнти, які не з'явилися на фахове вступне випробування без поважних причин у зазначений за розкладом час, до участі у подальших іспитах і конкурсі не допускаються.

Зміст програми

1. Психологія як система знань. Розвиток уявлень про предмет психології. Проблема виділення загальних категорій психологічного знання (душа, свідомість, поведінка, несвідомість, діяльність, особистість, самосвідомість та ін.). Психологічні факти й категорії. Предмет й об'єкт пізнання. Зв'язок предмета з методом дослідження. Основні класифікації методів в психології. Генезис вищих психічних функцій (культурно-історична концепція Л.С. Виготського). Основні принципи психології (детермінізму, єдності свідомості та діяльності, розвитку та ін.)

2. Еволюція та розвиток психіки. Психічна діяльність як функція роботи мозку. Локалізація психічних функцій у корі. Етапи розвитку нервової системи та зміни в домінуванні адаптаційних форм поведінки (інстинкт, навичок, інтелектуальна діяльність). Проблема появи й розвитку психіки. Суб'єктивна й об'єктивна сторони психічного відображення. Еволюційний підхід до аналізу психіки тварин. Адаптивне значення психіки. Стадії та рівні розвитку психіки.

3. Розвиток свідомості у філогенезі. Специфіка людської психіки і її філогенетичні передумови. Мова й мовлення людини; способи комунікації у тварин. Суспільний і характер діяльності людини. Основні етапи розвитку свідомості в онтогенезі. Протиріччя індивідуального розвитку і його гетерохронність. Напрями розвитку психомоторики, пізнавальної сфери, комунікативної функції. Онтогенетична еволюція й тривалість життя людини. Види домінуючої діяльності. Роль гри у формуванні свідомості. Проблема соціального й біологічного в психічному розвитку індивіда. Основні механізми регуляції поведінки.

4. Діяльність і поведінка. Категорія діяльності в психології. Структура індивідуальної діяльності людини (вектор «мотив-ціль»; система дій; планування діяльності; оперативний образ продукту діяльності; процеси

прийняття рішення, сигнали зворотного зв'язку). Операційний і мотиваційний плани аналізу діяльності. Поняття дії, операції, психофізіологічних функцій. Загальне уявлення про цілі дій. Основні механізми регуляції дій й операцій. Процес формування предметної діяльності. Соціальна поведінка живих організмів. Функції кооперативної форми існування. Форми комунікації. Способи передачі досвіду.

5. Загальне уявлення про відчуття як процеси почуттєвого пізнання. Поняття про сенсорні рецептори. Приклади класифікації відчуттів. Загальні властивості відчуттів (якість, інтенсивність, тривалість, просторова локалізація, модальність). Пороги відчуттів. Чутливість. Явище адаптації. Взаємодія відчуттів (сенсibilізація, синестезія). Основні поняття сенсорної психофізики. Пороги. Абсолютний і диференційний пороги. Верхні й нижні пороги. Статистична природа сенсорних явищ.

6. Співвідношення почуттєвої основи й предметного змісту сприймання. Двоїста природа перцептивного образу. Основні властивості процесу сприймання (просторово-часова організація, модальність, інтенсивність, об'єм). Вторинні властивості процесу сприймання (предметність, цілісність, структурність, константність, узагальненість). Загальне поняття про третинні властивості (усвідомленість, цілеспрямованість, вибірковість, категоріальність та ін.). Фізіологічні основи сприймання. Роль моторних компонентів у процесі сприймання. Основні перцептивні дії (знаходження, розрізнення, ідентифікація, упізнання). Закони сприймання предмета й форми. Проблема сприймання простору. Сприймання розміру, форми, далекості. Ознаки далекості й глибини. Класифікація зорових ознак далекості. Оптичні ілюзії. Класифікація ілюзій. Сприймання руху. Сприймання тривалості коротких та тривалих, заповнених та незаповнених інтервалів. Сприймання часової послідовності, орієнтація у часі.

7. Процес уявлення. Емпіричні характеристики уявлення, за Еббінгаузом, Б.Г. Ананьєвим, Б.М. Тепловим. Первинні властивості вторинних образів (просторово-часова структура, зсуви в відтворенні модальності та інтенсивності). Вторинні властивості уявлень: фрагментарність, нестійкість, узагальненість. Фізіологічні основи процесу уяви. Фактори, що визначають характер та результат процесу уяви (об'єм знання, попередні невдачі, рівень інтелекту, особистісні риси та ін.).

8. Процес пам'яті. Основні характеристики мнемічних процесів (міцність, швидкість, точність, об'єм, динамічність, перешкодостійкість та ін.). Процес запам'ятовування інформації, його структура. Рівні й типи пам'яті. Розвиток запам'ятовування інформації у філогенезі. Основні тенденції розвитку опосередкованого й безпосереднього запам'ятовування в онтогенезі.

Трьохкомпонентна структура пам'яті (сенсорне, короткочасне та довготривале сховище інформації), характеристика основних компонентів.

9. Специфіка процесу уваги, його природа та механізми. Основні властивості процесу уваги (концентрація, об'єм, розподіл, стійкість, переключення, вибірковість). Класифікація видів уваги (довільна – мимовільна – післядовільна; рефлексивна – інстинктивна – вольова).

10. Мислення як психічний процес, його первинні та вторинні властивості. Основні розумові операції. Зв'язок мислення з мотивацією особистості. Види мислення. Складові компоненти мислення як процесу рішення завдань. Складові компоненти мислення як процесу формування понять (вербальний, образний, емоційний), їх функції. Основні детермінанти процесу мислення. Роль підказки в процесі рішення завдання. Основні показники ефективності розумового процесу. Основні етапи розвитку мислення в онтогенезі (концепція Виготського Л.С., Піаже Ж.).

11. Мова і мовлення – взаємозв'язок та специфіка. Зв'язок мови та мислення. Класифікація видів мовлення, їх функції (сигніфікативна, семантична, експресивна та ін.). Зв'язок мислення та мовлення. Співвідношення процесів розвитку мислення й мови в процесі філо- та онтогенезу. Особливості егоцентричної мови (підходи Л.С. Виготського і Ж. Піаже).

12. Емоції, їх функції. Поняття про емоції та почуття. Види емоційних станів людини. Види почуттів. Функції та властивості емоцій і почуттів. Вплив емоцій на регуляцію поведінки й діяльності людини.

13. Загальні засади, соціальні та правові умови становлення і розвитку практичної психології. Історія становлення психологічної науки і психологічної практики. Практична психологія як теоретична основа психологічної практики. Професійна і непрофесійна практична психологія. Комплексне вивчення людини – теоретична основа практичного вирішення проблем людини та її розвитку. Класифікація наук за Б.М.Кедровим та місце у ній людинознавчих дисциплін. Проблема виділення психологічного аспекту в рамках комплексного вивчення людини. Співвідношення психічного та фізіологічного.

Загальна характеристика професійної діяльності психолога. Види й напрями професійної діяльності психолога. Поняття про людський фактор та людські

ресурси. Значення людського фактору та людських ресурсів для сучасного суспільного розвитку. Місце психології у активізації людського фактора.

14. Особистість практичного психолога. Професійні якості та здібності практичного психолога у порівнянні з психологом-дослідником. Критерії професійної придатності практичного психолога. Модель особистості практичного психолога. Поняття «соціальний інтелект», його значення у забезпеченні посадових обов'язків практичного психолога.

Поняття про професійний етичний кодекс. Моральні норми, що регламентують діяльність практичного психолога в ситуаціях етичного вибору.

15. Психологічна служба системи освіти. Закон України «Про освіту», «Положення про психологічну службу системи освіти України» – основні законодавчі документи про практичну психологію в освіті.

Роль шкільної психологічної служби у вирішенні проблем навчально-виховного процесу школи. Історія виникнення та становлення шкільної психологічної служби. Специфіка змісту діяльності, завдань та функцій психологічної служби системи освіти. Структура, напрямки та форми діяльності шкільної психологічної служби.

16. Основні види діяльності соціально-психологічної служби. Основні цілі та види діяльності практичного психолога. Взаємозв'язок видів та напрямів діяльності практичного психолога. Поняття про просвітницько-пропагандистську роботу практичного психолога: її мета, завдання та форми. Особливості просвітницької роботи залежно від галузі практичної психології.

Спільне та відмінне просвітницької та профілактичної роботи практичного психолога. Поняття про соціально-психологічну профілактику: її мета, напрямки, завдання та форми. Особливості профілактичної роботи залежно від галузі практичної психології.

Список рекомендованої літератури

1. Докаш В. І. Конфліктологія та медіація : навч. посіб. Чернівці, Львів: Видавництво «Новий Світ – 2000», 2021. 249 с.
2. Дуткевич Т. В. Загальна психологія. Теоретичний курс. Київ: Центр навчальної літератури, 2019. 445 с.
3. Євдокімова О. О. Історія психології : навч. посіб. 2-е вид., допов. Харків : ХНУВС, 2020. 320 с.
4. Завгородня Т. К., Стражнікова І. В. Методологічні засади педагогічних досліджень: навч.-метод. посіб. Івано-Франківськ, 2021. 120 с.
5. Загальна психологія : навч. посіб. / І. В. Богдановський та ін. Ірпінь : Університет державної фіскальної служби України, 2020. 554 с. URL: <http://ebooks.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi66/0048674.pdf>.
6. Москалець В. П. Загальна психологія : підручник. Київ : Ліра-Київ, 2020. 564 с.
7. Папуча М. В., Наконечна М. М. Проблема розвитку в психології особистості : навч. посібн. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 52 с.
8. Петрінко В. С. Конфліктологія : курс лекцій, енциклопедія, програма, таблиці : навч. посіб. Ужгород : Вид-во УжНУ «Говерла», 2020. 360 с.
9. Пихтіна Н. П. Методологія психолого-педагогічних досліджень : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2023. 315 с.
10. Романовська Л. І., Подкоритова Л. О. Основи психології і педагогіки : навч. посіб. Львів : «Новий Світ-2000», 2020. 452 с.
11. Руденко Л. А. Основи психології та педагогіки : навч. посіб. Львів : ЛДУ БЖД, 2020. 146.
12. Сватенкова Т. І., Тимошенко О. А. Методологічні та теоретичні проблеми психології : навч. посіб. Ніжин : НДУ ім. М. Гоголя, 2018. 143 с.
13. Соціальна взаємодія і цінності обдарованої особистості : метод. посіб. / за ред. О. Л. Музики. Київ : Інститут психології ім. Г. С. Костюка НАПН України, 2018. 222 с. URL: <http://files.znu.edu.ua/files/Bibliobooks/Inshi71/0051549.pdf>.
14. Туриніна О. Л. Методологія та методи психологічного дослідження : навч.- метод. посіб. Київ : ДП «Вид. дім «Персонал», 2018. 206 с.

Критерії оцінювання фахового вступного випробування

Тестові завдання є закритими та містять 4 варіанти відповіді, серед яких тільки один варіант є вірним, за кожну правильну відповідь здобувач отримує 1 бал. Тестові завдання оцінюються за наступною таблицею переводу кількості вірних відповідей у бали.

Кількість вірних відповідей	Оцінка за 200-бальною шкалою
50	200
49	196
48	192
47	188
46	184
45	180
44	176
43	172
42	168
41	164
40	160
39	156
38	152
37	148
36	144
35	140
34	136
33	132
32	128
31	124
30	120
29	116
28	112
27	108

26	104
25	100
24	96
23	92
22	88
21	84
20	80
19	76
18	72
17	68
16	64
15	60
14	56
13	52
12	48
11	44
10	40
9	36
8	32
7	28
6	24
5	20
4	16
3	12
2	8
1	4

